

At Lovgive paa Fattigvæsenets Omraade, naar man vil holde sig til det Bestaaende, er overordentlig vanskeligt, fordi man derved ikke kan komme ind paa den Betragtning, som efter min Mening hovedsagelig bør gøres gjældende, naar man vil Lovgive paa dette Omraade. Det forekommer mig nemlig, at lige saa svært som det vil være at Lovgive paa dette Omraade, naar man holder sig til de bestaaende Love og gaar ud fra deres Grundsætninger, lige saa let vil det være at Lovgive, hvis man resolut vil bryde med de bestaaende Grundsætninger og gaa ud fra den Betragtning, der efter min Mening er den ene rigtige, at Staten er et Samfund af Borgere, der have forenet sig indbyrdes og forpligtet sig overfor hinanden til at raade Bod paa de Ting, som de Enkelte hver for sig ikke ere i Stand til at værges sig imod, — der have indgaaet en indbyrdes Forpligtelse, en Assurance til at komme hinanden til Hjælp baade med Hensyn til Udførelsen af det Arbejde, som den Enkelte ikke selv kan magte, og med Hensyn til den Understøttelse, som den Enkelte for sit eget Vedkommende ikke er i Stand til at give sig selv under visse givne Forhold. Naar man gaar ud fra denne Betragtning, forekommer det mig, at man ogsaa vil komme til det Resultat, at Statens mest naturlige og sædelige Opgave maatte være den at yde enhver Vidende og uforfkyldt Trængende Understøttelse, naar Forholdene havde bevirket, at han var kommen i Nød. Kommer man til det Resultat, gaar man ud fra denne Betragtning, vil det sikkert være overordentlig let at Lovgive paa dette Omraade, og saa er man efter min Mening kommen ind i det rette Spor, ind i den rette Tankegang, naar man vil beskæftige sig med de Forhold, der vedrøre Samfundets Fattige. Der er blevet sagt her ved Behandlingen af dette Lovforslag, at det ikke saa meget her kom an paa at tale om eller undersøge, hvorledes man skulde forhindre Samfundets Borgere, de Ulykkelige i Samfundet, fra at komme ind under Fattigvæsenet, idet dette ikke rigtig hørte hjemme under Behandlingen af denne Sag. Men naar vi læse Motiverne til Lovforslaget, som ere strebte af Regjeringen selv, antager jeg da, ville de strax bevise os, at selv de, der ikke have set paa Forholdene saaledes som jeg, ikke have kunnet undgaa at komme ind paa Betragtninger over Arbejdsforholdene og det, der i mangfoldige Tilfælde bevirker, at Borgerne uforfkyldt komme ind under det offentlige Fattigvæsen. Det er det, man mest og hovedsagelig maa komme ind paa ved Behandlingen af disse Forhold, naar

man skal Lovgive derom. Det forekommer mig, at det, man under Behandlingen af et hvilket som helst Lovforslag i første Instants maa gøre sig klart, er, hvilken Virkning det vil have paa de Folk, der komme ind under Lovens Omraade, enten derved, at der ydes dem Støtte, naar de ere i Trang, eller derved, at man paalægger dem Forpligtelser, naar det er nødvendigt for Samfundet. Det forekommer mig, at forinden man strider til at Lovgive paa Fattigvæsenets Omraade, gjør man bedst i at undersøge, hvad det er, det byder de Fattige i Samfundet, og det forekommer mig da, at man hurtigt kan komme til et Resultat. Gjennemlæser man saaledes det foreliggende Lovforslag og gjør sig bekendt med de Bestemmelser, som det paatager sig at samle, kan man sige, at det er de Fattigbyrder, Tvang, Sult, Prygl, Indespærring og Fortabelse af borgerlige Rettigheder — det er det, som Fattigvæsenet i de fleste Tilfælde byder dem, der mere eller mindre uforfkyldt ere komne ind under det. Naar man ser saaledes paa Sagen, som jeg ser paa den og som jeg er overbevist om, at de Fattiges store Kertal, som denne Lov kommer til at berøre, ser derpaa, forekommer det mig, at man bør fordre at gøre det til Gjenstand for Undersøgelse, om det er rigtigt at byde disse Mennesker en saadan Behandling, at byde dem disse Forhold at leve under, fordi de ere fattige. Hvad er Skylden til, at de have det, som de have? Er det deres egen Skyld eller er Samfundet ved hele sin Sammensætning, hele sin Indretning ikke for en stor Del Skyld i, at disse Mennesker ere komne ind under saa ulykkelige Forhold, at de skulle ind under det offentlige Fattigvæsen? Se vi paa de nuværende Samfundsforhold, vil det næppe kunne benegtes, at med den Udvikling, vi gaa i Møde, overslødiggøres i stede større Omfang den menneskelige Arbejdskraft paa Grund af de tekniske Arbejdsmidlers Udvikling. Arbejdsløsheden tiltager for hver eneste Dag i Omfang, og man vil vel ikke paastaa, at Arbejdsløsheden er forfkyldt af de Folk, der gaa ledige, at det er Noget, som de Folk, der søge Arbejde, selv have Skyld i, eller at det er Arbejdernes egen Skyld, at de maa arbejde for en Løn saa ringe, at de ikke ere i Stand til at forsyne sig og Sine? Der er vel næppe heller Noget, der vil paastaa, at det er den enkelte Arbejder selv, der er Skyld i, at han for at tjene Brødet til sig og Sine, maa beskæftige sig med en Virksomhed, der nedbryder Helbredet og ødelægger hans Kraft i en tidlig Alder, saa at det bliver ham umuligt at skaffe sig og sin Familie det tilstrækkelige Underhold. Vi se det daglig anerkjendt, snart fra alle